

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden**190**

Vragen van het lid **Arib** (PvdA) aan de minister van Justitie en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *poly- of bigame huwelijken in Nederland*. (Ingezonden 12 augustus 2008)

1
Hebt u kennisgenomen van het krantenartikel over polygame huwelijken in Nederland?¹

2
Klopt het dat tientallen poly- en bigame huwelijken in Nederland worden geregistreerd, ondanks het feit dat dit soort huwelijken in Nederland verboden is?

3
Klopt het dat de burgerlijke stand in de grote gemeenten poly- of bigame huwelijken registreren, maar dat het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) dit soort huwelijken uit zijn bestanden verwijderd? Zo ja, wat is volgens u de reden hiervan?

4
Hebt u een beeld van de precieze omvang van dit probleem? Bij welke bevolkingsgroepen dit verschijnsel zich voor doet? Om welke categorie groepen migranten het hier gaat? Gaat het om de eerste generatie migranten, tweede generatie, vluchtelingen of nieuwe groepen die zich in Nederland vestigen?

5
Klopt het dat dit type huwelijken in Nederland verboden en strafbaar is, maar niet wanneer deze zijn afgesloten in landen waar polygamie niet strafbaar is? Zo ja, bent u bereid het huwen van meer vrouwen, ook voor groepen die uit landen komen waar dit verschijnsel normaal is, strafbaar te stellen en zo snel mogelijk met een wettelijke maatregel te komen om poly- of bigame huwelijken voor iedereen in Nederland te verbieden en strafbaar te stellen?

6
Deelt u de mening dat poly- of bigame huwelijken vaak gepaard gaan met uitbuiting en onderdrukking van vrouwen en dat vrouwen in landen die dit soort huwelijken wettelijk toestaan vaak rechteloos zijn? Zo ja, deelt u de mening dat met het registreren van dit soort huwelijken in Nederland een verkeerd signaal uitgaat naar al die vrouwen die tegen uitbuiting en onderdrukking vechten en dat hiermee Nederland onderdrukking van vrouwen in stand houdt?

7
Bent u op de hoogte van de strijd die in landen als Marokko is gevoerd om polygamie wettelijk te verbieden, en dat het Marokkaanse familierecht sinds 2003 polygamie aan banden legt? Zo ja, hoe kan het dat, zoals in het artikel wordt gesuggereerd, het

hier ook mensen betreft die uit Marokko afkomstig zijn?

¹ NRC, 9 augustus 2008.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Albayrak** (Justitie), mede namens de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2007–2008, nr. 3418. (Ontvangen 3 oktober 2008)

1
Ja.

2
In dit verband dient onderscheid te worden gemaakt tussen het aangaan van een huwelijk met internationale aspecten in Nederland en de erkenning van een zodanig huwelijk dat in het buitenland is aangegaan. De geldende regels van internationaal privaatrecht op dit terrein zijn gebaseerd op het Verdrag inzake de voltrekking en de erkenning van de geldigheid van huwelijken. Ingevolge artikel 3 van de op dat verdrag gebaseerde uitvoeringswet (Wet conflictenrecht huwelijk van 7 september 1989, in werking sinds 1 januari 1990) kan in Nederland geen huwelijk worden voltrokken indien in strijd zou worden gehandeld met het voorschrift dat een persoon tegelijkertijd slechts met één andere persoon door het huwelijk verbonden kan zijn. Voor zover bekend, wordt door Nederlandse ambtenaren van de

burgerlijke stand met deze regel zorgvuldig omgesprongen. De huwelijken waarnaar in het krantenartikel wordt verwezen, zijn in het buitenland tot stand gekomen huwelijken, die, indien de echtgenoten of een van hen in Nederland zijn gevestigd, in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn geregistreerd. Uitgangspunt van het verdrag en de wet is dat een buiten Nederland aangegaan huwelijk, indien het conform het recht van de Staat van voltrekking tot stand is gekomen, als geldig wordt erkend en derhalve voor registratie in de basisadministratie in aanmerking komt. Aan een dergelijk huwelijk kan volgens artikel 6 van de Wet conflictenrecht huwelijk slechts erkenning worden onthouden indien deze erkenning onverenigbaar zou zijn met de openbare orde. Het genoemde verdrag gaat ervan uit dat van de openbare orde als weigeringsgrond een terughoudend gebruik wordt gemaakt. Waar het huwelijken betreft die buiten Nederland tot stand zijn gekomen, is de Nederlandse rechtsorde minder sterk betrokken en wordt strijd met de openbare orde derhalve minder snel aangenomen. De reden van deze benadering is, dat de niet-erkenning van een huwelijk zou betekenen dat de burgerlijke staat van betrokken personen per land verschillend wordt beoordeeld (hinkende situaties). Dit is niet in het belang van betrokkenen en het kan een obstakel vormen in het rechtsverkeer met landen die andere huwelijksvormen kennen.

3

De burgerlijke staat wordt geregistreerd in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens. Dubbele huwelijken worden geregistreerd als het gaat om naar Nederlands internationaal privaatrecht erkende huwelijken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft mij bericht dat het geen gegevens over polygame huwelijken in de statistieken opneemt omdat het de gegevens daarover niet betrouwbaar acht.

4

Ik ben bereid dit te onderzoeken.

5

Personen die in Nederland een dubbel huwelijk aangaan, zijn op grond van artikel 237 Wetboek van Strafrecht strafbaar. Nederlanders die in het buitenland een dubbel huwelijk

aan gaan zijn op grond van artikel 237 jo. artikel 5 lid 1 onder 1 Wetboek van Strafrecht strafbaar. In het geval een in Nederland woonachtige vreemdeling naar een land reist waar het mogelijk is om een dubbel huwelijk af te sluiten, dit doet en zich vervolgens (weer) in Nederland vestigt, is er geen sprake van een strafbaar feit. De Nederlandse strafwet strekt zich daartoe niet uit. Daarentegen zijn vreemdelingen die in Nederland een dubbel huwelijk aangaan wel strafbaar, op grond van artikel 237 Wetboek van Strafrecht. Het strafrechtelijke kader is daarmee naar mijn mening toereikend. Een andere vraag is of wij door moeten gaan met het erkennen van in het buitenland door vreemdelingen gesloten polygame huwelijken en met name of dit niet in strijd moet worden geacht met de Nederlandse openbare orde. Ik zal mij in dit verband nader beraden over de toepassing en uitwerking van het openbare-ordecriterium in de Wet conflictenrecht huwelijk en daartoe onderzoek laten doen.

6

Er kan geen misverstand over bestaan dat bigame en polygame huwelijken niet passen bij de principes van het Nederlandse familierecht, omdat zij niet uitgaan van de gelijkwaardigheid van de partners. Met het erkennen en registreren van de polygame huwelijken waar het hier om gaat wordt geenszins een moreel oordeel gegeven. Daarmee worden slechts de tussen echtgenoten bestaande rechtsbetrekkingen erkend. Het niet erkennen van deze rechtsbetrekkingen kan ook negatieve consequenties hebben. De erkenning en registratie werken namelijk door in tal van onderdelen van ons recht waarbij betrokkenen een persoonlijk en materieel belang kunnen hebben, bijvoorbeeld ten aanzien van de rechten en rechtspositie van de kinderen die uit deze huwelijken geboren worden.

7

Volgens artikel 40 van het Marokkaanse wetboek voor familierecht, de Mudawwanah, is polygamie verboden indien valt te vrezen voor onrechtvaardigheid jegens de echtgenotes. Evenzo is polygamie naar Marokkaans recht verboden in het geval de echtgenote als voorwaarde heeft bedongen dat

de man niet een ander zal trouwen. Voor polygamie is toestemming van de rechtbank nodig. Deze geeft volgens artikel 41 geen toestemming indien niet van objectieve en uitzonderlijke rechtvaardiging daarvoor is gebleken; of indien de aanvrager niet beschikt over voldoende middelen om twee families te onderhouden en alle rechten van levensonderhoud, huisvesting en gelijkheid in alle aspecten van het leven te garanderen. Het is dus mogelijk dat er in Marokko polygame huwelijken rechtsgeldig worden gesloten, als aan genoemde eisen wordt voldaan. In dat geval worden zij in principe in Nederland erkend.